

BELEIDSPLAN
2024 - 2028

De Groene Belevenis
maakt werk van duurzaamheid

De Groene Belevenis is hét natuur- en duurzaamheidscentrum voor Leusden en omstreken. Wij willen een groene, gezonde en duurzame leefomgeving voor iedereen creëren. Door inzet van educatie, communicatie en participatie leren wij kinderen een duurzame basishouding aan en stimuleren wij volwassenen tot een duurzame leefstijl. Zodat iedereen op verantwoorde wijze met de aarde, onze leefomgeving, omgaat.

ONZE LEEFOMGEVING VRAAGT OM ZORG

Visie en strategie

De Groene Belevenis brengt op een toegankelijke manier natuur, milieu en duurzaamheid dichtbij de samenleving, met aandacht voor ecologische-, sociale- en economische waarden. Dit doen we door het organiseren van leer- en participatieprocessen waarin ontdekken, beleven, inzicht krijgen en toepassing centraal staat. Wij richten ons op het duurzaam opgroeien, leven, werken en recreëren van alle inwoners van Leusden en omgeving.

ONZE DOELSTELLINGEN

Begripsontwikkeling

Door natuurbeleving en verwondering ontwikkelen we begrip van de natuur, de processen die daar plaatsvinden en de relatie daarvan tot het eigen leven.

Vergroten duurzaam gedrag

Door middel van educatie en communicatie vergroten we de bewustwording van het belang van duurzaam gedrag.

Zichtbaar maken initiatieven

Door communicatie en informatie via nieuwsbrief, website, krant en social media vergroten we de zichtbaarheid van duurzame initiatieven in Leusden e.o., waardoor een zo breed mogelijke groep binnen de samenleving geïnspireerd raakt.

Stimulering brede participatie

Door het initiëren en/of begeleiden van participatieprocessen en het aanbieden van keuze- en handelingsmogelijkheden stimuleren we inwoners, (sport)clubs, bedrijven en overige organisaties om actief bij te dragen aan een groenere en duurzame leefomgeving.

ONZE FOCUS

Ecologische basisvorming voor kinderen

In onze activiteiten creëren we verwondering door kinderen de natuur te laten beleven. We focussen op het ontwikkelen van begrip van de natuur, de processen die daar plaatsvinden en de relatie daarvan tot het eigen leven.

Maar we creëren ook leerervaringen, zodat kinderen een zorgzame houding ontwikkelen ten aanzien van natuur en milieu en hun persoonlijke omgeving. Actief zijn in de natuur zorgt ervoor dat kinderen zich beter kunnen concentreren, creatiever, actiever en weerbaarder zijn.

Bovendien stimuleren natuurervaringen een goede geestelijke gezondheid; ze verbeteren het emotionele welbevinden en helpen kinderen bij het ontwikkelen van een brede variatie aan sociale vaardigheden. Allemaal zaken die van groot belang zijn.

Op jonge leeftijd opgedane natuurcontacten leiden op latere leeftijd tot een positieve(re) houding en gedrag ten aanzien van leefomgeving, natuur en milieu. Belangrijk, want de kinderen van nu zijn de besluitvormers van de toekomst. Reden genoeg voor ons om op uiteenlopende manieren stevig in te zetten op natuurbeleving voor kinderen.

Duurzame leefstijl voor volwassenen

Wij betrekken op een aansprekende manier volwassenen bij natuur- en duurzaamheid in de eigen leefomgeving. Wij verleiden inwoners om in actie te komen, om gedrag daadwerkelijk te veranderen en zo een duurzame leefstijl te creëren.

De Groene Belevens helpt mensen bewustere en duurzamere keuzes te maken om de ecologische voetafdruk te verlagen. Met onze activiteiten spelen wij in op maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, meer biodiversiteit en gezondheid. Daarmee leveren we een bijdrage aan de realisatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals SDG's) van de Verenigde Naties, die ook uitgangspunt zijn voor beleid van (lokale) overheden en onderwijsorganisaties. Lokaal zijn we een stabiele groene partner die mede het gemeentelijk beleid op het terrein van biodiversiteit en duurzaamheid tot uitvoering brengt. Op dit gebied vormen wij de brug van beleid naar uitvoering in de Leusdense samenleving.

Lokale betrokkenheid

De Groene Belevenis legt verbindingen tussen en met externe partners om projecten en activiteiten rondom natuur en duurzaamheid van de grond te krijgen en uit te voeren. We zoeken actief partners in de omgeving om in een vorm van co-creatie samen te werken; van maatschappelijke organisaties en bedrijven tot burgerinitiatieven. Doel van de samenwerking is verbinden, elkaar verder brengen, krachten en expertise bundelen van en met organisaties die actief zijn of willen worden op het gebied van duurzaamheid.

De lokale betrokkenheid bij ons werk is goed zichtbaar in het grote aantal vrijwilligers dat zich door de jaren heen aan De Groene Belevenis verbonden heeft. Om de kwaliteiten en talenten van de vrijwilligers tot uiting te laten komen, bieden we hen mogelijkheden zich verder te ontwikkelen. Ook stimuleren wij het aangaan van persoonlijke contacten, creëren we (re)integratie mogelijkheden en vormen we een sociaal vangnet. Door de waardevolle inzet van deze groep mensen, die tevens een zeer noodzakelijke vorm van zelffinanciering vormt, blijven we in staat al ons werk te bekostigen.

EXPERTISE BINNEN DE ORGANISATIE

Educatie

Met onze pedagogische en didactische kennis creëren we een inspirerende leeromgeving. Onze activiteiten richten zich op de vraag wat kinderen nodig hebben om op te groeien tot (milieu)bewuste volwassenen, en wat volwassenen nodig hebben om duurzame keuzes te kunnen maken.

Zo ontwikkelen kinderen en volwassenen een duurzame basishouding.

Communicatie

In onze werkzaamheden vertalen we de grote duurzaamheidsthema's naar verhalen dichtbij, waar mensen zichzelf in herkennen. We voorzien hen van betrouwbare en begrijpelijke informatie. Tevens signaleren, stimuleren en faciliteren we duurzame ideeën en initiatieven van inwoners, organisaties en bedrijven.

Zo worden volwassenen zich bewust van de invloed van hun gedrag.

Participatie

Onze kracht ligt in het bij elkaar brengen en verbinden van mensen en partijen, zodat ze van elkaar leren, elkaar stimuleren en gaan samenwerken. Wij nodigen mensen uit om aan onze activiteiten mee te doen, waarin zij duurzaam gedrag leren, dit oefenen en leren toe te passen.

Zo zullen volwassenen door samenwerking bewust duurzame(re) keuzes maken.

ONZE KERNEWAARDEN

Verbindend: Een duurzame leefomgeving vergt inzet van iedereen. Wij zijn de verbindende factor tussen vele (groene) maatschappelijke organisaties, inwoners en de gemeente.

Laagdrempelig: Verbinden van burgers, groepen, en andere partijen vergt een onafhankelijke positie en een benaderbare houding. De aard van onze activiteiten nodigt uit tot een laagdrempelige houding die wij bieden door onze wijze van communiceren, onze bereikbaarheid en een toegankelijke locatie.

Communicatief: Een duurzame leefomgeving is een complex begrip. Het grijpt in op ons hele bestaan. Wij zijn communicatief sterk in het eenvoudig uitleggen van deze complexe materie en kunnen wereldproblemen vertalen tot lokale oplossingen. Met onze verhelderende communicatie verkleinen wij het gat tussen (duurzaamheids)beleid en de dagelijkse praktijk van inwoners

DE ORGANISATIE

Bestuur

Het vrijwillige bestuur bewaakt de uitvoering van de door de werkorganisatie opgestelde beleidsplan en jaarplannen op hoofdlijnen, en onderhoudt de relatie met de wethouder voor (o.a.) milieu en duurzaamheid.

Werkorganisatie

De werkorganisatie van De Groene Belevens heeft (medio 2023) 7 betaalde medewerkers (3.9 FTE).

Vrijwilligers

De ca. 60 onbetaalde medewerkers (6.500 vrijwilligersuren) zijn actief met uitgifte leskisten, het geven en begeleiden van lessen en excursies, onderhoud pand, Schuilhut en Struintuin, gastheerschap bij activiteiten, promotie/communicatie en ondersteuning op de administratie.

De Struintuin

De Groene Belevens beschikt over een binnenruimte en een buitenruimte. De binnenruimte bevat kantoorruimte en een leslokaal. Dit wordt gebruikt voor het lesgeven aan basisschoolgroepen en kinderopvang, en biedt maatschappelijke organisaties uit Leusden de mogelijkheid om te vergaderen en workshops/cursussen te geven.

De buitenruimte betreft de Struintuin en moestuin, gelegen achter de Hamersveldseweg 105. De Struintuin is een grote avontuurlijke tuin met als doel om kinderen vrij en veilig te laten spelen in de natuur. Daar kunnen ze ontdekken, hutten bouwen, in de modderkeuken spelen, of in de rijke natuur en de poel kleine beestjes, vlinders en kikkers zoeken.

De Struintuin en moestuin worden ook gebruikt voor het geven van door ons ontwikkelde lessen, waarbij de natuurwaarde in de tuin ondersteunend is bij de inhoud van de lessen of voor het uitwerken van thema's.

Ook is de Struintuin een voorbeeld voor derden. Vanuit andere organisaties krijgen wij regelmatig de vraag op welke wijze zij met jonge kinderen in de natuur kunnen spelen en hoe zij dit naar hun eigen organisatie kunnen vertalen.

In samenwerking met stichting Wortel biedt de Struintuin als 'Worteltuin' een veilige plek voor kwetsbare kinderen of gezinnen die al dan niet onder begeleiding tot rust kunnen komen in een heilzame omgeving.

VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST

Bij de verzelfstandiging in 2015 was de Stichting volledig gericht op natuureducatie voor basisschool leerlingen en de daarbij behorende inzet van de Struintuin. De jaren daarna is een uitbreiding van activiteiten en diensten ingezet om de organisatie te verbreden en te verankeren in de samenleving. Zo wordt de Struintuin nu ook aangeboden voor groene activiteiten voor volwassenen en verjaardagsfeestjes voor kinderen. Educatie aan basisscholen wordt niet alleen meer aangeboden via lessen en leskisten, maar ook via thema-activiteiten en projecten zoals de Afvalvrije Scholen, schoolmoestuintjes, de Klimaat DoeDag en de Buitenschool.

Daarnaast weten we ook vele volwassenen te bereiken; De Groene Belevens is actief geworden in bewonersparticipatie rondom 'duurzaam leven en doen' met voorbeelden als de wijkaanpak energietransitie, het energieloket IkWilWatt, het zwerfafvalinitiatief Opgeruimd Leusden, het regenwater-afkoppelproject in Achterveld, citizens science in Maanwijk en diverse groene workshops.

De organisatie heeft de afgelopen jaren een gezonde financiële positie verkregen en heeft derhalve in omvang kunnen groeien (van 2,6 FTE naar 3,9 FTE).

Komende jaren zetten we in op groei in zichtbaarheid en herkenbaarheid van ons centrum als dé lokale groene partner. We willen onze natuur- en duurzaamheidsthema's breder integreren in onze educatie, communicatie en participatie.

Ons streven is:

- De Struintuin meer in te zetten bij bewonersparticipatie;
- Het aanbod duurzaamheidseducatie te versterken;
- Participatieprojecten in klimaatadaptatie en biodiversiteit uit te breiden.

Hiermee creëren we een herkenbaar profiel en brengen we meer samenhang in onze dienstverlening, te weten onze projecten, onze educatie en onze plek.

• Klimaat Doedag: duurzame workshops

FINANCIERING

Prestatiesubsidie

De gemeente Leusden financiert met een prestatiesubsidie een substantieel deel van de basisactiviteiten van De Groene Belevenis. Deze prestatiesubsidie bedraagt in 2023 € 224.300,- (incl. Fonds Duurzame Initiatieven en de maandelijkse pagina duurzaam Doen in de Leusderkrant) en heeft betrekking op duurzaamheidseducatie voor de Leusdense basisscholen, het in stand houden van het vrijwilligersnetwerk, de Struintuin en het ondersteunen van duurzame initiatieven uit de samenleving.

Aanvullende financiering is nodig voor het kunnen blijven uitvoeren van alle werkzaamheden op het vlak van duurzaamheid.

Projectfinanciering

De gemeentelijke subsidie biedt De Groene Belevenis een stevige basis maar is onvoldoende om jaarlijks een sluitende begroting te kunnen presenteren. Daarom omarmen wij het projectmatig werken in de vorm van maatschappelijk ondernemerschap. Door het zoeken naar mogelijkheden in het uitruilen van capaciteit, kennis, relaties, faciliteiten en geldelijke middelen. Middels projecten en opdrachten verwerven we aanvullende financiering bij gemeenten, waterschap en andere organisaties, waaronder fondsen. Waar mogelijk spelen we in op het aangaan van sponsorrelaties met het bedrijfsleven, zoals inkoop van diensten en zaken tegen gereduceerd tarief of met een tegenprestatie.

Verder verleiden we sympathisanten tot het doen van giften en schenkingen. De Groene Belevenis is een stichting en heeft een ANBI-status. Het werven van donateurs/vrienden zal de komende periode weer extra aandacht krijgen, evenals het opzetten van crowdfunding voor specifieke doelen.

Voor een succesvolle uitvoering is de randvoorwaarde dat er effectief uitvoering wordt gegeven aan marketing, productontwikkeling c.q. verbreding en ondernemerschap.

THEMA'S

Met educatie, communicatie en participatie is De Groene Belevenis actief op zes thema's.

Lokaal bewustzijn en buiten bewegen

Groene buitenruimte op loopafstand stimuleert bewegen, is belangrijk voor onze gezondheid en welzijn, en bespaart op zorgkosten. Trend is dat mensen steeds meer tijd binnenshuis doorbrengen, vaak voor een beeldscherm. Mensen hebben hierdoor steeds minder verbinding met hun omgeving en de natuur en bewegen minder.

Onze aanpak

Voor het behoud van onze leefomgeving is het belangrijk dat je weet waar je geworteld bent. Dat je de lokale identiteit kent en herkent op het vlak van natuur, cultuur en geschiedenis. Door buiten te recreëren, te spelen en te ervaren doe je deze kennis op. In al onze activiteiten hebben we aandacht voor zelf doen, zelf ervaren en zelf voelen. De impact van die ervaring is groot en zorgt voor betekenisvolle waardering. Hierdoor voelt men zich meer verbonden met hun woonomgeving, waardeert men de leefomgeving meer en wil deze koesteren en beschermen. Bovendien, buiten zijn verhoogt het welzijn en helpt bij het ontwikkelen van een brede variatie aan vaardigheden.

Voorbeelden:

- Lessen met partners zoals Randijk Bamboe & Hoveniers, Groot Zandbrink en de Milieustraat
- Lessen in natuurgebieden zoals landgoed De Boom, Asschatterkeerkade, landgoed Den Treek-Henschoten en de Struintuin
- Onze eigen Struintuin als voorbeeld: voor ouders, scholen en kinderopvang
- Excursies landgoed De Boom, zoals de Schoolsteegbosjes en rond Groot Zandbrink
- Worteltuin; een natuurlijke ontmoetingsplek voor kinderen die hun ouders weinig zien
- Buitenspeelkaart en Buitenweek; laagdrempelige groene speelplekken en buitenactiviteiten.
- Buitenschool; de natuur als klaslokaal.
- Naturehood Maanwijk; via citizens science betrokkenheid van wijkbewoners bij natuur in hun omgeving vergroten.
- Samenwerking met de Jeugdgemeenteraad.

Voedselbewustzijn en gezondheid

De impact van ons voedsel op gezondheid, natuur en milieu is een onderwerp dat de laatste jaren aan belangstelling wint. Initiatieven rondom moestuinieren, eetbaar groen en voedselbossen ontwikkelen zich in snel tempo.

Onze aanpak

Door meer bewustzijn over ons voedsel zijn mensen beter in staat om gezondere keuzes te maken. Dat draagt bij aan een gezondere leefstijl en een duurzamere productiewijze. Waar komt je eten vandaan? Welk proces gaat hieraan vooraf? Wat zijn hiervan de gevolgen voor dierenwelzijn, natuur- en biodiversiteit en gezondheid? Wij willen volwassenen en kinderen terugbrengen naar de basis van zaaien, oogsten en eten.

Voorbeelden:

- Lid van de kerngroep LeusdenFit en gecommitteerd aan het Leusdens Sport en beweegakkoord.
- Jong leren Eten-programma, moestuinles.
- Lessen zoals Lekker Groen, Pizzales, In de Fruittuin, De wereld op je bord, Eten uit het voedselbos.
- Adviseren onderwijs over moestuinieren.
- Activiteiten zoals fruitbomen planten en workshop oesterzwammen kweken.

Energietransitie

Energietransitie naar gebruik van duurzame bronnen is een grote uitdaging. Klimaatverandering, geopolitieke instabiliteit en steeds hogere energieprijzen vragen om het verminderen van ons aardgasverbruik.

Onze aanpak

Voor veel inwoners is energietransitie een te complex, onzeker en kostbaar thema, wat gedragsverandering in de weg kan zitten. De gewenste gedragsverandering zet je niet alleen in gang door nieuwe oplossingen en technieken aan te bieden. Inwoners vragen om uitleg en ondersteuning wanneer, waarom en op welke wijze zij in hun specifieke situatie stappen kunnen zetten. Voor gedragsverandering is het belangrijk dat de mensen het onderwerp als het ware omarmen. De Groene Belevenis richt zich op het stimuleren van participatie in energiezuinig wonen en verduurzamen van de woning.

Voorbeelden:

- Lessen Het Groen Huis, Energie? Duurzaam! en Het Energie Adviesbureau.
- Techniekdozen Stroomkringen maken en Geheimen van het licht.
- Klimaat Doedag voor groep 7.
- Energieloket IkWilWatt, huisbezoeken bij woningeigenaren en huurders.
- Inloopsprekuren Energiegidsen en jaarlijks evenement Middag Energiezuinig Wonen.
- Wijkgerichte aanpak energietransitie, samen met de burens verduurzamen.
- Workshop Bouw je eigen fijnstofmeter.

- Lezing tijdens Middag energiezuinig wonen

Klimaatadaptatie en water

Uit onderzoek blijkt dat de gemiddelde temperatuur in de Gelderse Vallei sneller stijgt dan in de rest van Nederland. We moeten ons voorbereiden op een veranderend klimaat en wateroverlast, droogte en hittestress voorkomen. Doordat een toenemend oppervlak is bedekt met asfalt en bestrating kan regenwater moeilijker infiltreren in de bodem. Daarbij neemt droogte en hittestress toe.

Onze aanpak

Reden genoeg voor De Groene Belevenis om aan bewustwording te werken en bewoners te stimuleren zelf aan de slag te gaan. Bewoners zelf kunnen praktische maatregelen nemen zoals het opvangen van regenwater, het afkoppelen van de regenpijp en het vergroenen van de tuin.

Voorbeelden:

- Waterlessen zoals Kikker op avontuur en het Waterkringloopspel.
- Waterexcursies en slootlessen.
- Workshops, o.a. Makkelijk Groen.
- Groen en Ontmoet in Maanwijk, inspiratiemiddagen in de Struintuin.
- Afkoppelpilot regenpijpen Achterveld-Hessenweg.
- Amersfoort Rainproof en Groen Leusden.

• Slootles in 't Vliet

Groen en biodiversiteit

De biodiversiteit neemt door diverse factoren af. De samenhang tussen alle verschillende levensvormen raakt hierdoor verstoord waardoor in de (nabije) toekomst grote problemen ontstaan. Want voor al ons voedsel, zuurstof, techniek, brandstof, elektriciteit, water en grondstoffen is een goed functionerend ecosysteem van essentieel belang.

Onze aanpak

De Groene Belevenis stimuleert het vergaren van kennis en het vergroten van het bewustzijn om deze ontwikkelingen om te kunnen buigen. Meer, dichtbij en hoogwaardig groen verbetert onze leefomgeving. Wij willen het belang van groen nadrukkelijk onder de aandacht brengen en 'meer groen' voor bewoners concreet, dichtbij en uitvoerbaar maken.

Voorbeelden:

- Levend materiaal in de klas en kinderopvang, zoals kikkervisjes en vlinders.
- Lessen zoals de Bijenles, Robin Hood, De tuin met Stip, Onder het maaiveld, nestkastjes maken.
- Activiteiten in de Struintuin, o.a. water- en bodemdiertjes zoeken.
- Vraagbaak en informatiepunt voor inwoners over de biodiversiteit rondom ons centrum.
- Onderdag bieden aan 'groene groepen' (KNNV, IVN, CML).
- Project Groen Leusden: bewoners stimuleren hun eigen omgeving te vergroenen.

- Waterdiertjes zoeken in de Struintuin

Grondstoffen en circulariteit

Binnen de overheid en industrie groeit het besef dat we onze grondstoffen aan het uitputten zijn en dat er naar alternatieven gezocht moet worden. Het bevorderen van een gesloten kringloop voorkomt uitputting van primaire grondstoffen. Maar voor inwoners is dit nog enigszins de 'ver van mijn bed show'.

Onze aanpak

De Groene Belevenis informeert inwoners dat afval een grondstof is en benadrukt het belang van hergebruik. Afval hoort in de afvalbak, dus het tegengaan van zwerfafval. Daarbij is correcte afvalscheiding van belang zodat het afval goed verwerkt en weer gerecycled kan worden.

Voorbeelden:

- Afvallessen zoals Recycle-je-rot, Afvalcarrousel en Plastic soep = linke soep.
- Project Afvalvrije scholen ism Voila.
- Lessen Schattenjacht in de kringloopwinkel en De Milieustraat.
- Opgeruimd Leusden, Zwerfafval acties zoals Schone Avond4daagse, Gouden grijper, ArieAfval, Landelijke Opschoondag.
- Doe meer met je GFT: workshops oesterzwammen kweken en wormencompost maken.

• Workshop wormencompost maken

Colofon

Aan dit beleidsplan werkten mee: team en bestuur De Groene Belevenis
Redactie: team De Groene Belevenis en Pia Holleman

© 2023

De Groene Belevenis

Hamersveldseweg 107
3833 GM Leusden

 033-3034940

 info@degroenebelevenis.nl

Volg ons:

 www.degroenebelevenis.nl

 www.facebook.com/degroenebelevenis

 www.instagram.com/degroenebelevenis